

Orientări strategice viitoare pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii în UE

Recomandare – octombrie 2019

Cuprins

1	Introducere	3
2	Asigurarea creșterii sustenabile a acvaculturii prin optimizarea procedurilor de acordare a licențelor	3
3	Consolidarea competitivității acvaculturii din UE	5
4	Stabilirea unor condiții de concurență echitabile	6

1 Introducere

În 2009, Comisia a publicat comunicarea intitulată „Construirea unui viitor durabil pentru acvacultură - Un nou impuls pentru strategia de dezvoltare durabilă a acvaculturii europene”, ca o continuare a strategiei UE privind acvacultura din 2002. Comisia a concluzionat că acvacultura din UE nu a arătat o creștere din 2002 încolo, iar comunicarea din 2009 și-a propus „să identifice și să abordeze cauzele acestei stagnări”. Comunicarea a evidențiat provocările-cheie. În 2013, Comisia a publicat documentul intitulat „Orientări strategice pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii în UE”. Aceasta a concluzionat din nou că producția din sectorul acvaculturii din UE stagnează și a abordat patru domenii prioritare pentru deblocarea potențialului acvaculturii europene. În 2018, Parlamentul European a publicat un raport din proprie inițiativă intitulat „Către un sector sustenabil și competitiv al acvaculturii europene”. Raportul menționează că acvacultura din UE stagnează și că orientările strategice „nu au răspuns așteptărilor sectorului”. Acesta evidențiază numeroase provocări. În 2020, Comisia urmează să elaboreze noi orientări pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii, în concordanță cu actualizările planurilor strategice naționale ale statelor membre. Eforturile anterioare nu au avut în fapt impactul dorit. Consiliul consultativ pentru acvacultură (*Aquaculture Advisory Council – AAC*) consideră că principalele motive sunt neabordarea provocărilor-cheie specifice și implementarea insuficientă. AAC propune ca orientările revizuite să fie mai bine țintite și mai suplă, cu o perioadă de revizuire reînnoibilă de 18 luni. AAC subliniază că este important ca orientările să vizeze sporirea creșterii și să reflecte nevoile sectorului. Directiva privind calitatea apelor conchilicole a avut drept obiectiv să protejeze creșterea crustaceelor și moluștelor și să contribuie la un produs de înaltă calitate pentru consumul uman. Aceasta a fost ulterior abrogată de Directiva-cadru privind apa (DCA). AAC subliniază că nu au fost desemnate zone protejate specifice pentru creșterea crustaceelor și moluștelor în multe state membre și solicită ca noile orientări să abordeze această problemă. AAC propune abordarea a trei domenii prioritare: asigurarea creșterii sustenabile prin optimizarea procedurilor de acordare a licențelor, consolidarea competitivității acvaculturii din UE și promovarea unor condiții de concurență echitabile.

2 Asigurarea creșterii sustenabile a acvaculturii prin optimizarea procedurilor de acordare a licențelor

Crearea unei ferme noi sau extinderea uneia existente necesită acces la un „spațiu fizic”. Creșterea producției necesită un „spațiu de mediu” pentru emisiile de nutrienți. Amenajarea coordonată a teritoriului poate facilita procesul de acces la „spațiul fizic și de mediu” prin identificarea unor amplasamente noi adecvate, verificarea compatibilității amplasamentelor de acvacultură cu alte activități și evaluarea impactului aferent asupra mediului (de ex. eutrofizarea), efectele animalelor scăpate asupra populației sălbatice și introducerea de specii alogene invazive în UE.

Un aspect-cheie îl reprezintă definirea „spațiului de mediu”, astfel încât să fie în concordanță cu obiectivele DCA, ale Directivei-cadru privind strategia pentru mediul marin (MSFD) și ale directivelor Natura 2000.

Acest lucru poate fi ilustrat prin conceptul aplicat de HELCOM (Comisia pentru protecția mediului marin al Mării Baltice - Comisia de la Helsinki), organismul care asigură guvernarea Convenției privind protecția

mediului marin din zona Mării Baltice. HELCOM a calculat aporturile maxime admisibile (AMA) de azot și fosfor pentru fiecare subbazin care pot fi permise pentru atingerea unei stări ecologice bune, în concordanță cu cerințele DCA și MSFD. Diferența dintre AMA și aporturile efective poate fi definită drept „spațiu de mediu”. În cazul în care AMA sunt mai mici decât aporturile efective, sunt necesare reduceri suplimentare, însă dacă sunt mai mari decât aporturile efective, diferența poate fi alocată creșterii în sectorul acvaculturii. AAC consideră că o astfel de definiție poate ajuta statele membre în evaluarea „spațiului de mediu” pentru creșterea acvaculturii.

„Spațiul de mediu” trebuie să fie adesea conform și cu Directiva privind rețeaua Natura 2000. Întrebarea-cheie este dacă un proiect de acvacultură „ar putea un efect semnificativ”.

„Orientările privind activitățile de acvacultură în contextul rețelei Natura 2000” (2012)¹ nu au simplificat administrarea. AAC subliniază că administrarea statelor membre este prea restrictivă și că autoritățile consideră adesea că orice efect sau risc care afectează o zonă Natura 2000 ar trebui să determine un refuz (toleranță zero).

Din documentul de orientare reiese că, pentru ca o autoritate competentă să autorizeze un proiect, aceasta trebuie să fie sigură că „nu persistă nicio îndoială științifică rezonabilă cu privire la absența efectelor adverse”. AAC susține că, în majoritatea cazurilor, este imposibil pentru un IMM să furnizeze documentația științifică necesară care să ateste că „nu există efecte adverse” și că este nevoie de o orientare specifică în această privință. De asemenea, dată fiind importanța politicilor de securitate alimentară pentru Uniune, ar trebui să se admită un principiu de bază al „impactului acceptabil asupra mediului”.

O orientare ar putea să se întemeieze pe două prevederi: a) emisiile suplimentare ale unei operațiuni de acvacultură să fie mai mici decât de ex. 1 % din aporturile totale pentru o anumită zonă Natura 2000 și b) emisiile suplimentare să fie compatibile cu „spațiul de mediu” al zonei respective. În astfel de cazuri, este puțin probabil ca operațiunea să aibă un efect semnificativ.

Rezumând, AAC indică următoarele obiective pentru asigurarea unei creșteri sustenabile prin simplificarea procedurilor de acordare a licențelor.

Statele membre	<ul style="list-style-type: none">• Colectarea de informații cu privire la numărul licențelor noi acordate în perioada 2014–2018, rata de acceptare a cererilor de licențe și motivele principale pentru refuz. (s)• Instituirea de măsuri pentru reducerea timpului de așteptare și a documentelor necesare pentru obținerea unei licențe de acvacultură și a celorlalte autorizații aferente.• Implementarea unei amenajări coordonate a teritoriului în ceea ce privește apele și terenurile și asigurarea unei distribuiri adecvate a spațiului pentru creșterea sustenabilă a acvaculturii. (s)• Implicarea autorităților (regionale) cu competențe în domenii care nu sunt legate direct de acvacultură, însă care sunt relaționate – de ex. mediu, gestionarea bazinelor hidrografice – în implementarea orientărilor.
-----------------------	--

¹ <https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/docs/body/guidance-aquaculture-natura2000.pdf>

<p>Comisia Europeană</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea celor mai bune practici și a posibilităților de îmbunătățire. (s) • Organizarea unor seminare anuale cu privire la cele mai bune practici. (o) • Diseminarea studiilor și a experiențelor pentru a ajuta statele membre în procesele lor de planificare. (o) • Pregătirea unui document de orientare care să abordeze „spațiul de mediu” pentru acvacultură în legătură cu directivele DCA și MSFD. (s) • Pregătirea unui document de orientare menit să accelereze procesul de evaluare pentru IMM-uri în temeiul Directivei privind habitatele. (s) • Stabilirea unei cerințe pentru ca statele membre să aducă amplasamentele de acvacultură existente și potențiale până la nivelul clasei de apă A. (s) • Asigurarea unei mai mari coerențe în implementarea de către statele membre a diverselor reglementări ale UE relevante pentru creșterea crustaceelor și moluștelor. • Asigurarea luării în considerare în mod corespunzător a reducerii sarcinii administrative în planurile strategice naționale pentru acvacultură. (s) • Elaborarea unor orientări pentru definirea „agriculturii sustenabile”.
<p>AAC</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Efectuarea unei evaluări a principalelor obstacole administrative (timp/costuri) pentru diferitele tipuri de acvacultură din statele membre. (s)

(s): Sarcină specifică (o): Sarcină constantă

3 Consolidarea competitivității acvaculturii din UE

AAC sprijină simplificarea următorului Fond european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM), fără a mai exista măsuri predefinite și norme detaliate de eligibilitate la nivelul Uniunii, și consideră că statele membre pot elabora un program care să includă cele mai adecvate mijloace pentru realizarea priorităților naționale. De asemenea, AAC ține să indice recomandările legate de noul FEPAM.

AAC subliniază că o atenție sporită acordată bunăstării și sănătății peștilor și impactului asupra climei poate ajuta la creșterea sustenabilității, a acceptării sociale și a competitivității acvaculturii din UE și că este important ca aceste standarde înalte să fie implementate și comunicate consumatorilor printr-o etichetare corespunzătoare și corectă.

O atenție sporită acordată bunăstării peștilor poate contribui în mod semnificativ la prevenirea apariției și transmiterii bolilor, sprijinind producția unor pești sănătoși crescuți în niște condiții care să susțină cel mai bine funcționarea sistemelor lor imunitare.

Ar trebui să se adopte o strategie pentru implementarea prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1099/2009 privind sacrificarea animalelor, după cum se solicită în raportul Parlamentului menționat anterior² și după cum se propune în documentele de poziție ale AAC³⁴.

² 2017/2118 (INI).

³ Bunăstarea peștilor de crescătorie în momentul sacrificării.

⁴ Bunăstarea peștilor în momentul sacrificării

Este nevoie să fie implicați tinerii în acest sector prin programe educaționale și de formare profesională dedicate acvaculturii.

Unele tipuri de activități de creștere a peștilor de heleșteu și a crustaceelor și moluștelor furnizează și servicii ecosistemice pentru societate. Aceste servicii trebuie să fie recunoscute și valorificate ca un factor de competitivitate.

Orientările ar trebui să încurajeze statele membre să se axeze pe combaterea patogenilor la crustacee și moluște din cauza lipsei unei imunități dezvoltate a acestora.

Rezumând, AAC indică următoarele obiective pentru consolidarea competitivității acvaculturii din UE:

<p>Statele membre</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utilizarea deplină a mijloacelor financiare pentru sprijinirea creșterii printr-o alocare adecvată a fondurilor destinate acvaculturii. (s) • Introducerea unor planuri strategice naționale pentru implementarea unor acțiuni eficiente în domeniul acvaculturii, în vederea reducerii sarcinii administrative legate de acvacultură. (s)
<p>Comisia Europeană</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea unei introduceri în timp util a următorului FEPAM. (s) • Reducerea birocrăției la nivelul statelor membre, prin identificarea celor mai bune practici pentru administrarea FEPAM. (o) • Organizarea unor seminare anuale cu privire la cele mai bune practici legate de FEPAM. (o) • Coordonarea și sprijinirea cercetării, dezvoltării și inovării (CDI) în domeniul acvaculturii prin intermediul tuturor programelor și fondurilor relevante ale UE, inclusiv prin evaluări ale impacturilor acvaculturii din UE asupra climei. (o) • Promovarea transferului rezultatelor proiectelor de cercetare europene. (o) • Asigurarea includerii bunăstării peștilor în programul de lucru al centrului de referință al UE pentru bunăstarea animalelor. (s) • Recunoașterea și valorificarea anumitor tipuri de activități de creștere a peștilor de heleșteu și a crustaceelor și moluștelor. • Încurajarea statelor membre să se axeze pe combaterea patogenilor la crustacee și moluște. • Asigurarea includerii standardelor de bunăstare a peștilor în comunicarea cu privire la calitatea înaltă a producției UE.

(s): Sarcină specifică (o): Sarcină constantă

4 Stabilirea unor condiții de concurență echitabile

Sectorul acvaculturii din UE trebuie să fie profitabil pentru a putea investi în inovare și în creșterea sustenabilă. Profitabilitatea este posibilă numai dacă produsele sunt competitive în raport cu importurile din țările terțe.

O cantitate considerabilă de importuri de fructe de mare în UE provine din acvacultura unor țări terțe. Producătorii din UE trebuie să respecte o serie de standarde stricte legate de sustenabilitatea mediului, sănătatea și bunăstarea animalelor și protecția consumatorilor. AAC nu își dorește o reducere a standardelor UE. Totuși, pentru îndeplinirea obiectivelor care vizează asigurarea unor condiții de concurență echitabile, standardele de bază referitoare la producție și mediu aplicabile în UE ar trebui să fie îndeplinite și de producătorii din afara UE care exportă pe piețele din UE.

AAC sprijină poziția Parlamentului European prin care „solicită Comisei să asigure că acordurile comerciale cu parteneri terți condiționează accesul preferențial pe piață de respectarea unor standarde de sustenabilitate și de bunăstare a animalelor echivalente cu cele aplicabile în UE”⁵.

Acordul comercial preferențial dintre UE și Turcia din 1998 permite importul de pești fără taxe vamale și fără contingente din Turcia în UE, astfel că AAC solicită Comisiei să ia toate măsurile necesare pentru a găsi împreună cu guvernul turc o soluție durabilă și reciproc acceptată care să le permită crescătorilor de păstrăv, biban-de-mare și doradă din UE să beneficieze de un mediu competitiv egal pe teritoriul UE.

Rezumând, AAC indică următoarele obiective pentru stabilirea unor condiții de concurență echitabile.

Statele membre	<ul style="list-style-type: none"> • Sprijinirea dezvoltării organizațiilor de producători și intersectoriale, inclusiv la nivel transnațional. • Implementarea și controlul cerințelor și dispozițiilor referitoare la etichetare. (o)
Comisia Europeană	<ul style="list-style-type: none"> • Găsirea unei soluții durabile împreună cu guvernul turc pentru a asigura condiții de concurență echitabile în ceea ce privește importurile de pești de crescătorie din Turcia. (s) • Asigurarea implementării depline a normelor de etichetare. (s) • Îmbunătățirea transparenței piețelor și diseminarea de informații privind tendințele piețelor. (o) • Lansarea unei campanii de comunicare cu privire la punctele forte ale acvaculturii din UE. (s) • Asigurarea includerii reglementărilor europene privind acvacultura în auditurile autorităților competente din țările terțe. (o)
AAC	<ul style="list-style-type: none"> • Sprijinirea structurării producției și comercializării produselor de acvacultură, inclusiv în ceea ce privește certificarea și etichetarea. (s) • Contribuția la îmbunătățirea informațiilor de piață cu privire la sectorul acvaculturii. (s) • Facilitarea inițiativelor de autoreglementare și sprijinirea comunicării acestora către consumator. (s)

(s): Sarcină specifică (o): Sarcină constantă

⁵ Către un sector sustenabil și competitiv al acvaculturii europene; Parlamentul European, Comisia pentru pescuit, 2018.

Aquaculture Advisory Council (AAC)

Rue de l'Industrie 11, 1000 Bruxelles, Belgia

Tel.: +32 (0) 2 720 00 73

E-mail: secretariat@aac-europe.org

Twitter: @aac_europe

www.aac-europe.org